

Rusko s Tureckom rozdelia Európu na dve časti. V ktorej časti bude Slovensko?

- CZ24 News | 17. října 2022

RUSKO/TURECKO: Rusko prišlo s myšlienkou, ktorá by mohla radikálne ovplyvniť hospodársku situáciu v Európe. Ide o vytvorenie plynového uzla v Turecku - systému na distribúciu a ďalší predaj ruského plynu. V prípade realizácie by projekt priniesol obrovské výhody jednej skupine krajín, zatiaľ čo druhá skupina by vykázala veľké straty, píše ruské noviny [VGLJAD](#)

Na snímke zľava turecký prezident Recep Tayyip Erdogan a ruský prezident Vladimir Putin

Turecký prezident Recep Erdogan potvrdil svoj záujem o projekt ruského plynového uzla na tureckom území. Povedal, že Rusko a Turecko začnú na tejto myšlienke bezodkladne pracovať. Ministerstvá energetiky oboch krajín už dostali pokyn nájsť vhodné miesto na výstavbu medzinárodného uzla distribúcie plynu. Erdogan označil Tráciu v severozápadnej - európskej - časti Turecka za vhodné miesto pre plynový uzol.

Projekt je v počiatočnom štádiu a v priebehu jeho realizácie sa môže veľa zmeniť. Ak sa však projekt zrealizuje, sľubuje, že v krátkom čase radikálne zmení trh s energiou v EÚ. Krajiny, ktorých ekonomiky doteraz profitovali zo spolupráce s Ruskom v oblasti plynu (predovšetkým Nemecko), budú počítať svoje straty. Naopak, Turecko, krajiny juhovýchodnej Európy a Balkánu získajú skutočnú konkurenčnú výhodu v podobe lacnejšieho plynu z Ruska.

“Turecko sa stane nielen najväčším plynovým uzlom v Európe, ale pravdepodobne aj jediným,”

povedal Sergej Kondratiev, zástupca vedúceho ekonomického oddelenia Inštitútu energetiky a financií. Pripomína, že až do polovice roku 2000 bola Ukrajina kľúčovým hráčom na trhu s plynom v Európe. Otázka sa však týkala len tranzitného uzla, pretože na ukrajinskom území neexistuje žiadna burza kvapalného plynu, kde by sa stanovovali ceny. Ukrajina však nielenže dostávala lacný plyn pre vlastné potreby, ale ročne zarábala aj miliardy dolárov z tranzitu ruského paliva.

“Od roku 2010 si plynový perinku na seba pretiahlo Nemecko vďaka spusteniu Nord Stream 1. A až do roku 2022 bolo na dobrej ceste k zvýšeniu svojej úlohy v oblasti plynu. Ešte minulý rok boli mnohí európski odborníci presvedčení, že na európskom trhu s plynom nastáva nemecká éra. Nemecko sa malo stať najväčším európskym plynárenským uzlom v súvislosti s uzavretím ložiska Groningen v rokoch 2024 - 2025, postupnou degradáciou obchodu s uhlím a zvyšujúcim sa podielom plynu z plynovodov v dôsledku spustenia plynovodu Nord Stream 2,” povedal Kondratiev. Význam plynárenského uzla v rakúskom Baumgartene, kam plyn prichádza z Ukrajiny, by sa znížil na druhoradú úlohu.

Udalosti v roku 2022 však všetky tieto snahy zničili. Najprv boli na Rusko uvalené sankcie EÚ, potom boli znárodnené aktíva Gazpromu v Nemecku.

Potom prišlo pozastavenie certifikácie plynovodu Nord Stream 2, objavenie sa problémov s opravou nemeckých turbín a zastavenie plynovodu Nord Stream 1, po ktorom nasledovalo vyhodenie do vzduchu infraštruktúry plynovodu v mori.

Kolko získa Turecko, ak sa stane jediným plynovým uzlom v Európe? Uvedme, že úloha Turecka nie je úplne jasná. Odborníci hovoria o dvoch možnostiach. Buď bude Turecko tranzitnou krajinou pre ruský plyn až po hranicu s EÚ, alebo ruský plyn zmení vlastníka už na hranici s Tureckom a Ankara bude ruský plyn (legálne už turecký plyn) ďalej predávať. Ruská strana má, samozrejme, záujem predávať plyn sama a nie prostredníctvom sprostredkovateľa.

Preto Ankara získa v prvom rade buď z tranzitných platieb, alebo zo zisku z ďalšieho predaja ruského plynu. Okrem toho Turecko bude môcť samo profitovať z toho, že bude nakupovať ruský plyn za veľmi nízku cenu.

“Videli sme to na Ukrajine aj v Nemecku. Krajina, ktorá je veľkým odberateľom a tranzitnou krajinou plynu, zvyčajne dostáva dodávky od spoločnosti Gazprom za veľmi výhodných podmienok. Preto bude Turecko v nasledujúcich rokoch krajinou s jednými z najnižších cien plynu v Európe,” domnieva sa odborník. Ruský plyn bude do Turecka prichádzať pravdepodobne prostredníctvom dvoch nových vetiev “Tureckého prúdu” s celkovým objemom 55 miliárd kubických metrov.

Dôležité je aj to, že lacný plyn je vážnou pomocou pre hospodárstvo krajiny, jej priemysel a sociálny blahobyť. A práve to turecká ekonomika potrebuje – v súčasnosti dochádza k znehodnocovaniu miestnej meny a vysokej miere inflácie. Turecko by dokonca mohlo ovplyvniť cenu plynu, ak sa dohodne s Ruskom aj s európskymi spotrebiteľmi.

Krajiny, ktoré budú nakupovať ruský plyn prostredníctvom nového plynovodu Turkish Stream, budú mať z toho tiež prospech. Predovšetkým balkánske krajiny a krajiny strednej a južnej Európy. Podľa Kondratieva sú hlavnými záujemcami o kúpu väčšími kupcami Maďarsko, Rakúsko a Taliansko. S týmto plynom môžu počítať aj Grécko, Bulharsko, Srbsko a dokonca aj Slovensko.

Šéf Gazpromu Alexej Miller už pripustil, že dodávky plynu, ktoré boli prerušené po teroristických útokoch na Nord Stream, môžu byť presmerované tureckým smerom. Podľa Kondratieva sa na južnú trasu presunú nielen toky z Baltského mora, ale aj z ukrajinskej

trasy.

Na snímke šéf Gazpromu Alexej Miller

Cez Ukrajinu ročne prechádza približne 16-17 miliárd kubických metrov plynu, ale táto trasa bude tak či onak uzavretá, domnieva sa expert. Sankcie môže uložiť Gazprom alebo Kyjev. Nemožno vylúčiť ani riziko zničenia ukrajinskej tranzitnej infraštruktúry. V každom prípade sa tranzit plynu cez Ukrajinu definitívne zastaví koncom roka 2024, pretože päťročná zmluva vyprší.

Ako sa zmení plynová mapa Európy? Svoje miesta si vymenia nielen Turecko a Nemecko, ale aj celé skupiny krajín. Európa bude rozdelená na dva rôzne trhy. Na jednej strane bude Nemecko, Pobaltie, Poľsko a severské krajiny vo všeobecnosti, ktoré sa zamerajú na dodávky drahého amerického LNG a nórskeho plynu. Na druhej strane bude Balkán, južná a stredná Európa, ktoré budú dostávať lacnejší plyn z Ruska cez Turecko.

“V posledných rokoch sme videli, že balkánske a juhoeurópske krajiny platia za plyn viac ako severozápadná Európa. Teraz by sa situácia mohla zmeniť na diametrálne odlišnú,” myslí si Kondratiev. Inými slovami, Turecko a juhoeurópske krajiny môžu získať lacné palivo, ktoré môže byť základom pre hospodársky prelom, zvýšenie priemyslu a životnej úrovne.

Na druhej strane, situácia v severnej Európe bude zložitá. “V severozápadnej Európe môže skutočne dôjsť k poklesu životnej úrovne. Najviac budú zasiahnuté energeticky náročné odvetvia – neželezná a železná metalurgia a spoločnosti vyrábajúce zariadenia pre tieto odvetvia. Napríklad farmaceutické a strojárne spoločnosti budú čeliť poklesu obrátu a stagnácii, ale bude to dlhý proces,” tvrdí

respondent.

Či sa však životná úroveň v juhovýchodnej Európe zlepší, závisí okrem iného od politickej vôle tamojších vlád. "Príkladom je Bulharsko, ktorému Rusko niekoľkokrát ponúklo výhodné projekty - jadrovú elektráreň Belene a Južný prúd. Ak by Bulharsko o tieto projekty neprišlo, mohlo by teraz dosiahnuť rovnakú životnú úroveň ako Slovensko alebo dokonca Poľsko," hovorí Sergej Kondratiev.

Všetci hovoria, že to Rusko chce predávať svoj plyn európskym krajinám. Je to však aj v záujme európskych krajín, ktoré potrebujú prístup k spoľahlivým a predvídateľným dodávkam energetických zdrojov z Ruska, domnieva sa expert.

"Ak budú krajiny juhovýchodnej Európy schopné brániť svoje záujmy, vytvoria zónu relatívne lacného plynu. Bude to určitý nový trh s normálnou konkurenciou, na ktorom si budú konkurovať ruskí a azerbajdžanskí dodávatelia plynu a LNG. Z dlhodobého hľadiska sa môžu pridať dodávatelia z Iránu a z tureckých a izraelských ložísk," povedal Kondratiev.

Samotný plyn však opäť nebude stačiť. "Na to, aby sa životná úroveň zvýšila, je potrebné vynaložiť veľké úsilie, a to aj zo strany samotného Turecka. Lacný plyn, samozrejme, pomôže, je to ďalšia konkurenčná výhoda, ale sama o sebe nestačí na to, aby bolo všetko v poriadku," uzatvára respondent.

[ZDROJ](#)

Překlad: HSP